קרבן פסח הלכה ז:
י ב מיי שם הלכה ח:
יא ג מיי פ"ט מהלכות

נדרים הלכה כב טוש"ע י"ד סימן ריז סעיף

תרומות הלכה ז: מדו ח מיי׳ פ״ט מהלכות

קרבן פסח הלכה ט: יז ט י מיי׳ פ״א מהלכות מילה הלכה טז סמג

מוסף רש"י

קונם שאני נהנה לערלים. מה שאני נהנה

מו הערלים אסור עלי נקונס, וקונס הוא לשון כקונס, וקונס הוא לשון הקדש (ע"ז כו.). צריך להטיף ממנו דם ברית.

חיישינן שמא ערלה כבושה

היים שבת קלה.). דברה היל (שבת קלה.). דברה תורה כלשון בני אדם.

נדרים ג). חלצתו חמה. נשלף ממנו החולי וילא

. **מגופו** (ווזרח קלד.).

. הכי משתעו

מסורת הש"ם

לו. זבחים כב:, ג) [ע" תוספות פסחים קכ. ד"ה כל בוז. ד) פסחים לו. ולחמו עד. ע"שו. ה) ס"ח וגבנוני, נ) ע"ו כו. נדרים לא:, ז) שבת קלה., ה) [לעיל בו למעוטי ממנו נמי למעוטי משמע: לכדרבה כו'. לקמן בפרקין (דף עד.) מו.], ע) [ברכות לא: וש"ג], י) [ל"ל רבה ולקמן ע"ב אמר רבא כגון שהיו אביו מלחה ממנו כחיבי בפסח כו': ורבי עקיבה החי חושב ושכיר דפסח מחי ואמו כו׳ אבל הכא רבה הוא לתנח כרי תבני שכם לפני שחל למסיק כגון שחללתו חמה], ל) שבת קלו. ובס"א כל זה אינו, ל) ס"א וגבנוני, עביד ליה. הא ליכא לאוקמי בעבד עברי כלל: לאיתויי ערבי 6 וגבעוני מהול. שלא יאכל בפסח: גבעוני. שם מ) [שמות יב], נ) [תהלים אומה שמוהלין עלמן: והני מולין קטן, ס) וע"בן, ע) ווע"ע נינהו. בתמיה ול"ל למעוטינהו הא מוס' ע"ו כו. ד"ה ה"ג

> תורה אור השלם וְבִי יָגוּר אִתְּךּ גַּר
> וְעָשָה פֶּסַח לַיִיְיָ הִמוֹל לוֹ בַל זַבַר ואַז יִקרב לעשתו ְנְהָיָה בְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכָל עָרַל לֹא יֹאכַל בּוֹ:

שמות יב מח 2. אַל תּאבְלוּ מִמֶּנוּ נְא וּבְשֵׁל מְבָשָׁל בַּמְיִם כִּי אָם צְלִי אֲשׁ רֹאשׁו עַל בְּרֶעֶיוֹ וְעַל קִרְבּוּ:

3. אִישׁ אִישׁ מְזֵרֵע אַהַרן יָהוּא צְרוּע אוֹ זְב בַּקְּדָשִׁים לֹא יאכַל עַד אֲשֶׁר יִטְהָר וְהַנַּגַעַ בְּכָל יְטָמֵא נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר הַצֵא מִמֶּנוּ שִׁכְבַת זְרַע: . ויקרא כב ד

ויקרא כב ד 1. וְכְל זְר לֹא יֹאבִל קְדְשׁ תושב בֹּהַן וְשְׁבִּיר לֹא יֹאבַל קְדָשׁ: ויקרא כב י 2. תושב וְשְׁכִיר לֹא יֹאבַל בּוּ: שמות יב מה ה. וְכַל עַבָּד אִישׁ מִקְנַת 6. וְכַל עַבָּד אִישׁ מִקְנַת בֶּטֶף וּמֵלְתָּה אֹתוֹ אָז אַכֵל בּוּ: שמות יב מד אַכַל בּוּ: שמות יב מד

הגהות הב"ח (h) תום' ד"ה דאי וכו' בתרוייהו היה ליה (א) תוע בתרוייהו היה לכותבם:

מ) פסחים כח: ניי, ט שם המרם דת פוסלם. דאם המיר דתו ונתנכרו מעשיו לאציו שבשמים בן המרת דת פוסדת בו'. בו דכל ערל לא בעי למדרש הכי דאין מא מיי פ"ע מהלסום אמר רחמנא לא יאכל בו: ה"ג כל ערל לא יאכל בו למה לי. בו מאי

ערלים נינהו ומכל ערלש מימעטי:

בערלי ישראל. לענין נדר מולין נינהו

דהלך אחר לשון בני אדם וישראלים

לא קרי להו ערלים ועובדי כוכבים

לא קרי להו מולין: וקטן שנולד

מהול. וקסבר ר"ע קטן שנולד מהול

לריך להטיף ממנו דם ברית: ור"ח.

דלא ממעט להו אזיל לטעמיה דאמר

בהחולך גר שמל ולא טבל גר מעליא

הוא ובקטן מהול סבירא ליה א"ל

להטיף ממנו דם ברית: קטן ערל.

תוך שמנה: מהו לסוכו שמן של

תרומה. דקיימא לן (שבת דף פו.)

דסיכה כשתיה דנפקא לן מותבא

כמים בקרבו וכשמן בעלמותיו 0:

מערבת. מחכילת תרומה: חין לי.

לעכב בפסח אלא מילת זכריו שיש

לו בשעת עשיה דגבי מילת זכריו

כתיב (שמות יב) ואז יקרב לעשותו

והיינו שחיטה וגבי עבדיו כתיב [שם] אז

יאכל בו דאפילו לא הוה ליה עבד

בשעת עשיה והיה לו בשעת אכילה

מעכבו מן אכילת פסחו: מנין ליתן

כו'. דגבי בנים נמי אם ראוי לימול

בשעת אכילה ולא היה לו בשעת

עשיה מנין שמעכבו מאכילת פסחו:

תלמוד לומר אז אז. אז יקרב לעשותו

אז יאכל בו: אלא זכריו. דמרבינן

להו בשעת אכילה אלמא דלא הוו

בשעת עשיה היכי דמי לאו דאיתילוד

ביני ביני: אלא הכא כשחללתו חמה.

שהיה חולה ונתרפא ונתחללה ונשתלפה

ממנו חמה: וניתוב ליה כל שבעה.

ואי ביני וביני איתפח אמאי מעכב ליה

מאכילה אכתי לא מטא זמניה דתניא

לקמוף יום הבראתו כיום הולדו דעד ז׳ יומי לא מהלינן ליה: דיהבינן ליה.

שכבר נתרפה זה שמונה ימים וחל

שמיני שלו להיות ערב הפסח: ונימהליה

מלפרא. וכיון דמלפרא בר מהילא

הוא אשתכח דמעכב ליה מעשיה

ולמה לי קרא לרבויי שעת אכילה:

אהמרת דת פוסלת ואין המרת דת פוסלת במעשר יכל ערל לא יאכל בו למה לי שבו באינו אוכל אבל אוכל הוא במצה ומרור יואיצטריך למכתב ערל ואיצטריך למכתב יואיצטריך כל בן נכר דאי כתב רחמנא ערל משום דמאים אבל בן נכר דלא מאים אימא לא ואי כתב רחמנא כל בן נכר משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא 2ממנו ממנו למה לי 7לכדרבה א"ר יצחק אמר מר ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר 3איש איש לרבות את הערל ואימא לרבות את האונן א"ר יוםי בר' חנינא אמר קרא יוכל זר זרות אמרתי לך ולא אנינות אימא ולא ערלות הא כתיב איש איש ומה ראית מסתברא ערלות הוה ליה לרבויי שכן . (מעשי"ם כרותי"ם בדב"ר העב"ד) מחוסר מעשה ומעשה בגופו וענוש כרת וישנו לפני הדבור ומילת זכריו ועבדיו מעכבת אדרבה אנינות הוה ליה לרבויי שכן ישנה בכל שעה ונוהגת באנשים ונשים ואין בידו לתקן עצמו הנך נפישן רבא אמר בלא הנך נפישן נמי לא מצית אמרת אמר קרא איש איש איזהו דבר שישנו באיש ואינו באשה הוי אומר זה ערלות ורבי עקיבא האי יתושב ושכיר מאי עביד ליה אמר רב שמעיא לאתויי ערבי מהול ®וגבעוני מהול והגי מולין נינהו והא תנן ייקונם שאני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל ואסור במולי עובדי כוכבים יקונם שאני נהנה למולין מותר במולי עובדי כוכבים שאני נהנה למולין ואסור בערלי ישראל אלא לאתויי גר שמל ולא מבל וקמן שנולד כשהוא מהול "וקסבר "צריך להמיף ממנו דם ברית ור' אליעזר למעמיה דאמר ®גר שמל ולא מבל גר מעליא הוא וקסבר קמן כשגולד מהול אין . צריך להטיף ממנו דם ברית ור' אליעזר האי איש איש מאי עביד ליה יידברה תורה כלשון בני אדם בעי רב חמא בר עוקבא קמן ערל מהו לסוכו בשמן של תרומה ערלות שלא בזמנה מעכבא או לא מעכבא א"ר זירא ת"ש יאין לי אלא מילת זכריו בשעת עשיה ועבדין בשעת אכילה מנין ליתן את האמור של זה בזה ואת האמור של זה בזה ת"ל יאז אז לגזירה שוה בשלמא עבדיו משכחת לה דאיתנהו בשעת אכילה

וליתנהו בשעת עשיה כגון דזבנינהו ביני מעת ביני אלא זכריו דאיתנהו בשעת אכילה וליתנהו בשעת עשיה היכי משכחת לה לאו דאתילוד בין עשיה לאכילה ש"מ ערלות שלא בזמנה הויא ערלות אמר ירבא יותסברא יהמול לו כל זכר אמר רחמנא ואז יקרב לעשותו והאי לאו בר מהילא הוא אלא הכא במאי עסקינן כגון ישחלצתו חמה וניתוב ליה כל שבעה י (ראמר שמואל יחלצתו חמה נותנין לו כל שבעה) דיהבינן ליה כל שבעה ונימהליה מצפרא בעינן מעת

קוגם שאני נהנה. אין להקשות היכי פריך מנדרים ללישנא דקרא דבנדרים הלך אחר לשון בני אדם דבסיפא דמתני׳ דהכא מפיק ליה מקרא שנאמר כי כל הגוים ערלים וכל בית ישראל ערלי לב ואין להקשות מוכל ערל לא יאכל בו דההוא לא איצטריך אלא לישראל ויש מקומות שהתנא לומד נדרים מלישנא דקרא כגון הכא ובריש פסחים (דף ב.) גבי הללוהו כל כוכבי אור דקאמר הא קמשמע לן דאור כוכבים אור הוא למאי נפקא מינה לנודר כדמנן הנודר מן האור אסור באורן של כוכבים והיינו דוקא היכא שאין הלשון ידוע מייתי שפיר ראיה מלישנא דקרא אבל במקום שלשון בני אדם חלוק מלישנא דקרא בנדרים הלך אחר לשון בני אדם כדאמר בפרק האומר משקלי (ערכין דף יט:) דאורייתא היד עד הפרק בנדרים הלך אחר לשון בני אדם:

ערלות פוסלת במעשר דלחומרא דרשינן ומוקמינן ליה לחייב ממעט. ולא גרסינן חושב ושכיר כלל דהא אוקימנא כולי קרא לג"ש במצה ומרור ומבו דבן נכר לא שייך למדרש הכי בו אינו אוכל אבל ועקרינן ליה מפשטיה לגמרי: ממנו. אל חאכלו ממנו נא. כיון דאמרת אוכל הוא במנה ומרור דלאשמועינן דלא אסור במנה ומרור לא אינטריך דאטו מנה ומרור קדושה

אית בהו ואי בעי למימר אבל חייב יב ד מיי שם טוש"ע שם במלה ומרור פשיטא הוא דחייב לעשות תשובה ולקיים כל המצות ובו מילה הלכה ז סמג עשין כח טוש"ע י"ד סימן רסח סעיף א וסי' רסג דתושב ושכיר פי׳ בקונטרס דלה דריש ין חום ... כעיף ד: יד ו מיי מייי מידי משום דאוקימנא (לעיל דף ע.) כולה קרא לגזירה שוה ועקרינן ליה מפשטיה לגמרי ונראה שר"ל דאיידי קרבן פסח הלכה ט: שו ז מיי פי"א מהלי דכתביה רחמנא בערל ובן נכר כתביה נמי בתושב ושכיר וכה"ג אמר לקמן (דף עד.) איידי דכתיב והנותר כתיב נמי ממנו ומיהו לא הוי ממש כי הכא למי תנונו ומיאו של או או המוכית עשין כח טושיע מיד סימן דהתם הוי כמו פרשה שנאמורה ונשנית עשין כח טושיע מיד המינו דבו דתושב ושכיר לגופיה כדאמר לקמן (שם) גבי תלתא ממנו חד לגופיה ואית ספרים דגרסי הכא בו דערל ובן נכר בו אין אוכל אבל אוכל במלה ומרור ובו לתושב ושכיר בו המרת דת פוסלת וכן בכל הספרים בסוף מי שהיה טמא (פסחים דף זו. ושם) וכן משמע בפרק כל שעה (שם דף כח:) ובערבי פסחים (שם דף קכ.) דמתרוייהו בו דערל ובן נכר דרשינן אבל אוכל במלה ומרור ומיישב ר"י הגירסות דשייך שפיר מבו דבן נכר לידרוש אבל אוכל במצה ומרור לאשמועינן דחייב לאכול במצה ומרור אם עשה תשובה אע"ג דבפסח איו אוכל שהיה מומר בשעת עשיית פסח ובו דתושב ושכיר נמי שייך למדרש מיניה בו המרת דת פוסלת לבתושב ושכיר עובד כוכבים איירי כדפרישית לעיל: ואין המרת דת פוסלת במעשר.

בסוף מי שהיה טמא (פסחים דף זו. ושם) גרסי' בכל הספרים ואין המרת דת פוסלת בתרומה ושפיר ממעטינן תרוייהו מחד בו דבו משמע בו ולא בדברים אחרים ואילטריך למעוטי תרוייהו תרומה דלא נילף בגזירה שוה דתושב ושכיר ומעשר בגזירה שוה דממנו ממנו:

דאי כתב רחמנא ערל כו'. אע"ג דאינטריך למכתב תרוייהו משום בו דאינטריך למכתב בתרוייהו (מ) דהיה לכותבם בקראי דלריכי: שאני נהנה בו'. לא גרם שאיני דאם כן לא הוי נדר דהיינו דבר שאין בו ממש שאין אוסר על עלמו כלום כמו שאיני ישן דלא אמר כלום אי לא אמר קונם עיני בשינה כדאמר בריש אלו מותרין (נדרים טו.) אלא אומר ר"ת דגרם שאני נהנה כלומר מה שאני נהנה יהא עלי קונם ומיהו גרם שפיר שאיני דאין דרך התנא לדקדק בלשונו כדאשכחן בתרא דנדרים (דף פא:) קונם שלא אתן תבן לפני בהמתך ובשבועות בפ"ג (דף כ.) הרי עלי שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין דכהאי גוונא לא חל הנדרש: והגי מודין נינהו והתנן

ואיבעית